

Udskriftsdato: 20. december 2025

KEN nr 9142 af 21/02/2023 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2022-80-0908

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2022-80-0908

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2022-80-0908

DR får kritik for redigering af citat

DR bragte i september 2022 et indslag i radioprogrammet P1 Morgen om to elevers utilfredshed med et undervisningsforløb i idræt på deres gymnasium, hvor eleverne blandt andet blev bedt om at veje sig. Undervisningsforløbet blev gennemført med afsæt i en lærebog om idræt. I indslaget udtalte radioværten, at en af bogens forfattere havde sendt et skriftligt svar til DR om, at det kræver viden og selvindsigt at kunne tage oplyste, reflekterede, aktive livsvalg, og at man blandt andet kan få den viden ved at måle og veje sig selv. Det omtalte forlag til lærebogen klagede til Pressenævnet blandt andet over, at DRs dækning var ensidig, og at DR havde manipuleret et citat fra forlaget i indslaget. Pressenævnet fandt, at DRs redigering af citatet fik citatet til at fremstå forvansket i indslaget i forhold til forlagets synspunkt, og at DR over for lytterne gav et misvisende indtryk af forlagets svar på kritikken, og nævnet udtalte kritik af DR for redigeringen. Nævnet udtalte ikke kritik af de øvrige klagepunkter.

[Klager] ved [Hovedforfatteren] har klaget til Pressenævnet over radioindslaget *"Elever kritiserer idrætsforløb: Grænseoverskridende at skulle måle og veje sig i undervisningen"*, som blev bragt i DR P1 den 5. september 2022, idet forlaget mener, at god presseskik er tilsidesat.

[Klager] har navnlig klaget over, at indslaget indeholder ukorrekte oplysninger, og at DR har redigeret et citat fra forlaget.

1 Sagsfremstilling

Forud for offentliggørelsen

[Hovedforfatteren], som er administrerende direktør og medejer af forlaget [Klager] (herefter [Klager]) og hovedforfatter og redaktør på lærebogen "[Lærebogen]", skrev forud for offentliggørelsen af det påklagede indslag med DR via mail. Pressenævnet har modtaget kopi af mailkorrespondancen.

Den 24. august 2022 skrev [Hovedforfatteren] følgende til DR:

"Kære [Journalisten]

Tak for snakken den anden dag i telefonen. Jeg har nu sundet mig lidt ovenpå vores samtale.

Det er dejligt, at vores bog kan skabe opmærksomhed. Det er jo vigtigt i forhold til gymnasieloven, at de unge lærer at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden og egen udvikling og giver dem et grundlag til at bidrage til samfundet med de rettigheder og pligter, der i det.

Det kræver naturligvis viden og selvindsigt at kunne tage oplyste, reflekterede aktive livsvalg. [Lærebogen] er med til at give eleverne den indsigt. Sundhed har sit eget kapitel i bogen, hvor der præsenteres mange forskellige syn på sundhed for at give eleverne det bedst mulige grundlag at forstå sig selv og deres omverden ud fra.

I kapitel 20 om træningsprojektet er forståelsen for en sund livsstils indvirken på motivationen et tertiært muligt fokuspunkt. Hvor der netop skelnes mellem forskellige former for forståelsen af fedtprocent, fordi det ikke er vægten i sig selv, der er et sundhedsaspekt.

I kapitlet (kap 20) er det primære mål enten

- 1) forbedring af kondition,
- 2) forbedring all round via politiets optagelsestest eller
- 3) forbedring af styrke.

Sekundært foreslås, at man i 1 eller 3 evt. kan vælge et lille sekundært mål fra et af de andre områder. Dernæst følger tertiært noget om sundhed som motivation og herunder, at man kan måle de tre anerkendte sundhedsparametre. Dernæst følger noget om sundhed i forhold til de parametre:

”På næste side ses figur 20.3, hvor du kan se normalværdier for fedtprocenter og livvidde. En for høj fedtprocent øger din risiko for at udvikle en livsstilssygdom som fx diabetes eller hjertekarsygdom. Begge dele forringer din livskvalitet og kan i sidste ende medføre for tidlig død. Livvidden er et meget simpelt, men troværdigt mål for din sundhed. En for stor livvidde tyder på fedt i maveregionen (”æbleform”), og det vil øge risikoen for hjertekarsygdom og tidlig død. Livvidden er således på sin vis et mere pålideligt sundhedsmål end din fedtprocent. For du kan godt have en høj fedtprocent, men hvis fedtet sidder på fx baller og lår, så er det ikke skadeligt. Du vil så have ”pæreform”, som faktisk nedsætter risikoen for livsstilssygdomme og for tidlig død. Hvis du gennemfører træningsprojektet med en god arbejdsindsats, er der stor sandsynlighed for, at du udover at forbedre dig i dit primære mål (fx kondital) og måske sekundære mål også samtidig forbedrer dig på en eller flere af disse sundhedsparametre. Det kan være en stærk motivationsfaktor til at fortsætte træningen.”

Det er relevant for eleverne i forhold til at træffe reflekterede og oplyste livsvalg. Og i tråd med læreplanens forskellige formuleringer om sundhed:

1.1. [...] Gennem fysisk aktivitet, træning af idrætslige færdigheder og inddragelse af teori sikres faglig dybde, og undervisningen giver indsigt i den fysiske aktivitets betydning for sundheden samt forståelse for idrættens kulturelle værdier.

1.2. [...] Eleverne udvikler evnen til at kombinere praktiske erfaringer med teoretisk viden i relation til træning og sundhed. [...] Eleverne opnår viden og kundskaber om betydningen af at være i god fysisk træningstilstand og sættes i stand til kritisk at kunne analysere og vurdere forhold, der har betydning for den fysiske aktivitets indflydelse på kroppen.

2.1. [...] kunne forstå den fysiske aktivitets og livsstilens betydning for sundheden

Om den specifikke vinkel tages op med en klasse, og hvordan den i så fald formidles til den enkelte klasse, vil altid være den enkelte lærers eget pædagogiske og didaktiske valg. En lærerbogs indhold vil altid blive formidlet af den lærer, der har klassen, og dermed kender eleverne og deres læringsstile bedst. Det vil sige, at den enkelte lærer via sine relationer til eleverne præsenterer og tilpasser materialet, så det giver mening for eleverne.

Bogen handler jo om alle de mange former for idræt, der dyrkes i gymnasiet, hvor sundhed og under det igen; den fysiologiske sundhed kun er mindre aspekt. Det er klart, at man ikke kan fornægte den fysiske sundhed, da det jo svarer lidt til at sige, at hvis du ikke kan lide, at rygning er farligt, så siger vi bare, at det er det ikke, eller at hvis du ikke kan lide klimaforandringer, så siger vi bare, at de ikke findes. Vi må

have en forpligtigelse til at lade de unge stå på et oplyst grundlag, så de kan tage deres egne kvalificerede og reflekterede valg.

I kapitel 1 i bogen, der er det overordnede sundhedskapitel, fremhæves fx at WHO's formulering om, at "health is a state of complete physical, mental and social wellbeing and not merely the absence of disease or infirmity" er svær at leve op til, og "Vi kan [derfor] således prøve at modificere WHO's definition og sige, at "sundhed er en tilstand af fysisk, mentalt og socialt velbefindende" eller endnu blødere formuleret "en sammenhæng mellem en nogenlunde velfungerende krop, en nogenlunde stabil psyke og et vist socialt netværk". Det vil altså sige, at Charlotte, der har et BMI på 27, men som ikke er bange for at tage bad med sine gode veninder efter håndboldtræning, mens de står og aftaler, hvor de skal have deres fredagsøl, og hvem der tager kage med på træningslejr, sagtens kan være sundere, end Martin med et BMI på 21, der træner hver dag, inden han tager hjem og går i bad alene, aldrig rører alkohol eller kage, og altid har sin egen afvejede og proteinrige kost med.

Hvem af de to, der er sundest, kommer an på, hvordan de forskellige faktorer vægtes. Sundhedsbegrebet er altså meget komplekst, selvom der i tidens ånd fokuseres utroligt meget på den fysiske sundhed - i hvert fald den sundhed, man signalerer gennem sin krop. "

Senere hedder det i forbindelse med de manglende bade efter idræt:

"Mange unge har pga. reklamer, film, musikvideoer, porno og de sociale medier meget skæve og overdrevne forventninger til, hvordan en krop skal se ud. Det er meget problematisk, for det kan få helt almindelige mennesker med helt almindelige kroppe til at føle sig utilstrækkelige og utiltrækkende. Det giver en forskruet virkelighedsopfattelse, hvor man kan blive bange for, at andre skal se en uden tøj på, for det kunne jo være, at de opdagede, at man bare var normal. Tænk på, hvor glade de ville blive for at opdage det, for de tror måske også, at alle andre kigger skævt på deres normale krop. Langt de fleste mennesker - unge som gamle - har en normal krop. Det er jo derfor, at det hedder "normal". Derfor er det så uheldigt, at ingen tør vise sig frem af frygt for at være unormal. "

Det, jeg prøver at pointere, er altså, at de unge på ingen måde udstilles, men netop forsøges taget i hånden for at hjælpe dem med at acceptere sig selv.

Bogen er heldigvis udbredt, da der generelt er blik for, at den har en meget høj kvalitet. Det gør, at vi - på trods af de monopolagtige tilstande på lærebogsmarkedet i Danmark, som gør livet surt for et lille uafhængigt forlag som vores - alligevel forsøger at tage kampen op med [Forlag A] og [Forlag B], der er totalt dominerende og nærmest er igang med at skabe en kanon inden for de fleste fag. Der ligger en langt mere interessant historie, end historien om, at det skulle være problematisk at forholde sig til sin egen sundhed på så oplyst et grundlag som muligt.

De bedste hilsner

[Hovedforfatteren]

[Klager]"

Den 26. august 2022 svarede DR følgende:

"Kære [Hovedforfatteren]

Tak for dit meget grundige svar.

Som jeg sagde i telefonen – så synes jeg, at historien er spændende og vigtig, netop fordi, der er så mange nuancer og forhold som gør det svært bare at drage en konklusion om, hvad der egentligt er det ”rigtige” at gøre.

Derfor vil jeg også fortsat meget gerne fortælle historien – også med dig som kilde. Til netop at komme med de relevante pointer, som du skitserer her nedenfor.

Du kunne evt. være med via en app – den hedder ”Report it Enterprise edition”. Den downloader man, og logger ind med følgende:

Bruger: [Brugernavn]

Password: [Kodeord]

Og på et aftalt tidspunkt, connecter man, og så er jeg i den anden ende – blot med den fordel, at lyden bliver næsten som stod du i studiet ved siden af mig.

Jeg ville gerne lave et interview enten tirsdag sidst på dagen – alternativt kunne det presses ind onsdag omkring middag. Og endelig torsdag først på dagen.

Jeg håber du vil være med.

Bh [Journalisten]

(Og historien om de små forlags kamp mod de store er superrelevant – og jeg ved at jeg har gode kollegaer på Kulturen på P1 der flere gange har dækket den.)

[Journalisten]

Jourhavende og reporter DR Fyn”

Den 28. august 2022 skrev [Hovedforfatteren]:

”Kære [Journalisten]

Jeg er forhindret i at deltage i interview på de tidspunkter, som du anfører i din mail.

Jeg mener også, at vi som forlag har svaret meget fyldestgørende på den problematik, som du på vegne af gymnasiepigerne fra Fyn opstiller.

Jeg vil derfor henvise dig til pointerne i den tidligere fremsendte mail, men jeg vil gerne afslutningsvist opsummerende pointere, at vi jo 1) selvfølgelig følger love og bekendtgørelser, 2) ønsker at bidrage til en kvalificeret sundhedsdebat og sundhedsindsigt hos landets gymnasieelever, og 3) lader den enkelte idrætslærer vurdere i den konkrete undervisningssituation, hvordan træningsprojektet skal tilrettelægges - herunder hvilke parametre, der konkret måles på.

I forbindelse med sidstnævnte vil flere parametre end blot konditallet øge den teoretiske forståelse af ”sundhed”, og det er også derfor, at vi foreslår, at man fx kan måle BMI, vægt m.fl. Men det er helt op til den enkelte lærer (og klasse i øvrigt).

Eleverne skulle nødigt blive krænkede over at skulle forholde sig til deres egen vægt (eller en hvilken som helst anden objektiv sundhedsparameter), og det må pointeres, at der naturligvis ikke gives karakter

på baggrund af vægten. Vægten indgår i givet fald udelukkende som et lille delelement i et ønske om at opkvalificere den teoretiske baggrund i den afrapportering, der som oftest afslutter projektet.

Hvis eleverne undervises i kapitel 1 (hvilket vi lægger op til), vil de få en bred forståelse for sundhedsbegrebet, og der vil de lære, at sundhed er meget andet end fx bare ens vægt.

Mvh. [Hovedforfatteren]

[Klager]”

Senere samme dag svarede DR følgende:

”Kære [Hovedforfatteren]

Tak for dine meget grundige svar. Jeg kan desværre ikke bruge dem til ret meget i en radioproduktion. Jeg har brug for lyd - men selv til artiklen bliver det også nødvendigt med mundtlige citater. Så det vil være min klare anbefaling, at du forklarer det til mikrofon. Ellers bliver det meget nemt et meget kort udsnit af dit svar - jeg kan medtage. Lange mails med skriftsprog kan simpelthen ikke bruges som journalistisk formidling.

Tidspunkterne var blot ment som et forslag. Jeg kan evt få en af mine kolleger til at lave interviewet - og så blot forberede det. Så vi kan passe det ind ifht hvad der passer dig. Vi har journalister på redaktionen det meste af døgnet.

Så kunne du evt foreslå nogle tidspunkter i løbet af næste uge?

Bedste hilsner [Journalisten]”

Den 29. august 2022 skrev [Hovedforfatteren] herefter:

”Hej igen [Journalisten]

Vi har for nuværende ikke mere at sige til ”sagen”, end jeg allerede har svaret udtømmende i de foregående mails.

Vi foreslår som sagt i vores bog, at vægten kan indgå som en meget lille del af træningsprojektet (fx for at kunne udregne sit BMI), men det er op til den enkelte lærer/klasse, hvad man vægter af parametre.

Jo flere parametre, man inddrager, desto mere kvalificeret kan man forholde sig til sin egen sundhed. Ingen er ude på at udskamme nogen som helst - faktisk det stik modsatte.

Træningsprojektet er bl.a. ment som en hjælp for at løfte folkesundheden, som i den grad lider (jf. befolkningens gennemsnitlige kondital sammenholdt med sundhedsvurderinger på figur 3.6 i kapitel 3).

Jeg har et ekstremt presset program de næste uger, så jeg har ikke tid til at deltage i radioprogrammet.

Mvh. [Hovedforfatteren]”

Den 2. september 2022 skrev [Hovedforfatteren] på ny:

”Hej igen [Journalisten]

Jeg har talt en del med [Medforfatteren] om sagen (som åbenbart lever videre i bedste velgående), og for at give dig noget konkret at arbejde med, vil vi gerne levere nedenstående tre citater, som du må anvende i din udsendelse:

1

[Lærebogen] foreslår muligheden at inddrage diverse sundhedsparametre som en del af helhedsbilledet i forbindelse med træningsprojektet, så dette ikke alene kommer til at omhandle konditallet. Vægtaspektet er kun en meget lille del af det samlede sundhedsbillede, og det er ikke et krav, at eleverne vejes. Vurderingen af, om sundhedsparametre såsom vægt kan indgå, foregår altid i et samarbejde mellem den enkelte lærer og den enkelte elev under hensyntagen til særlige behov hos den enkelte elev. Som lærebogsforfattere blander vi os naturligvis ikke i de valg, der træffes lokalt ude på skolerne. Vi angiver blot nogle forskellige didaktiske muligheder, ligesom alle andre lærebøger i øvrigt gør.

2

Gymnasiet som helhed og dermed også idrætsfaget specifikt er forpligtet til at give de unge det bedst mulige oplyste grundlag til at træffe kvalificerede og reflekterede livsvalg på. Det gælder også inden for emner som sundhed og træningslære, hvor idræt særligt kan byde ind. KRAM-faktorerne (Kost, Rygning, Alkohol, Motion) har betydning for vores sundhed, uanset om vi kan lide det eller ej. Vi må ikke stikke de unge blå i øjnene ved at undlade at forholde os til virkeligheden.

3

Sundhed er et ekstremt komplekst område, og en enkelt parameter som ”vægt” kan og må aldrig stå alene, hvilket vi også tydeligt understreger mange steder i vores bog. Men måske er netop dette læringsrum med en kompetent lærer, som man har en tæt relation til, netop en mulighed for at få en tryk snak om, hvad sundhed er, og hvordan vores kroppe bare er normale. For det er jo det, de er - det er derfor, det hedder ”normal”. Et trygt og oplyst læringsrum er efter vores klare opfattelse bedre, end at de unge erhverver deres viden og idealer fra forskellige sociale medier eller venner og bekendte. Skolen kan være der, hvor der også er plads til de svære snakke.

Afslutningsvist vil jeg gerne understrege, at træningsprojektet generelt er en stor succes hos langt de fleste elever. Det har i mange tilfælde være anledning til, at eleverne har taget deres sundhed op til (gen-)overvejelse, og de kan i et trygt læringsrum diskutere og reflektere over særdeles vigtige problematikker for deres fremtidige liv - vel at mærke med en kyndig vejledning fra deres idrætslærer som supplement til den læste teori.

Det er derfor ekstremt ærgerligt at reducere træningsprojektet til en banal diskussion af, om man skal oplyse sin vægt til sin lærer eller ej.

Læreren er altså ligeglad med vægten. Som nævnt behøver vægt slet ikke indgå - men hvis eleven ønsker fuld oplysning og optimal læring, bør man se på sundheden fra så mange vinkler som muligt. Og her indgår ens vægt altså også. Men igen - det er helt og aldeles frivilligt, og vægten i sig selv er uinteressant. Og derfor er og bliver det altså svært for os at se, hvad ”sagen” her egentlig drejer sig om?

Jeg beklager, at jeg ikke har tid til et længere live-interview, men jeg har to fuldtidsjobs (gymnasielærer og forlagsejer) samt et generelt meget presset privatliv, så det er mere end vanskeligt for mig at finde et egnet tidspunkt (og fredag aften kl. 23.30 - nu! - er vel næppe muligt). Men du kunne da overveje i stedet at spørge nogle af de andre forlag på markedet, der har samme tilgang til emnet som os (enkelte af dem

er endda noget mere direkte i deres formuleringer). Måske har de bedre tid og mulighed for at stille sig til rådighed for interviews kva deres størrelse (fx [Forlag B]/[Forlag A]).

Mvh. [Hovedforfatteren]

PS: Jeg synes, du skulle tage monopol-problematikken op i stedet for. Der er tale om en sag med enorme konsekvenser for de unge og deres fremtidige læring i ALLE gymnasiale fag. ”

Den 3. september 2022 svarede DR følgende:

”Kære [Hovedforfatteren]

Tak for din mail. Du skriver: ”Det er derfor ekstremt ærgerligt at reducere træningsprojektet til en banal diskussion af, om man skal oplyse sin vægt til sin lærer eller ej. ”

Det er jeg helt enig i. Desværre er det dét, der bliver virkeligheden, når ikke du vil stille op til interview og nuancere emnet. Heldigvis har [Gymnasium]s idrætslærer stillet op til interview – og han kommer heldigvis med en masse af de gode pointer – som du også fortalte mig om, den dag vi talte i telefonen.

Jeg synes, det er ekstremt ærgerligt, at du har brugt så utrolig meget tid på at tale med [Medforfatteren] og skrive lange mails til mig. Jeg er overbevist om, at det havde taget dig væsentligt kortere tid, at lade mig ringe dig op og interviewe dig. Men det er jo dit valg og prioritering.

Jeg fornemmer at din pointe er: ”Der er intet odiøst i det vi gør – så hvorfor lave en debat om det? ”

Fordi, at selvom du og jeg ikke synes, at det kan være en ”big deal” at stille sig op på en vægt, så er der jo tydeligvis nogen, der synes det er det. Og derfor ER det værd at tale om. Fordi vi ikke bare kan ignorere målgruppen for undervisningsmaterialet. Det synes jeg faktisk også er en arrogant måde, at forholde sig til sin målgruppe. (Jeg tager det i hvert fald altid til efterretning, når jeg får tilbagemeldinger på min journalistik fra lytterne. Fordi, det jo er DEM jeg laver produktet til. Så kan det jo godt være, at jeg ikke havde tænkt at de skulle høre, det de hørte. Men jeg er jo nødt til at tage til efterretning, at det var sådan de opfattede det)

Det betyder jo ikke nødvendigvis, at man skal lave sit produkt om. Ofte kan man jo nøjes med at forklare målgruppen, hvorfor man gør, som man gør.

Som jeg skrev, har vi journalister på redaktionen meget af døgnet, så det havde nok ikke været urealistisk at lave interviewet sent om aftenen, hvis vi blot havde vidst at det var en mulighed.

Jeg gik hele dagen fredag og ventede på, at der kom en udtalelse fra dig – fordi [Medforfatteren] fortalte mig, at det gjorde der muligvis.

Men da historien kører mandag – var jeg nødt til at klippe den færdig inden fyraften. Og da jeg ikke havde hørt fra dig, valgte jeg at bruge citater fra de mails, som du allerede har sendt mig. Super-ærgerligt, for jeg synes faktisk at dit citat 2 herunder er superskarpt.

Men der er en del produktionstid – tingene skal speakes og klippes – og det er altså gjort. Og det hele ligger klar til afvikling mandag morgen.

Efter planen udkommer det på P1 og P4 Fyn samt på dr.dk

Endelig vil jeg sige, jeg synes det er så ærgerligt, at du har brugt så meget krudt på at overbevise MIG – om at der ikke er noget odiøst i vejning – som kun er et FORSLAG i jeres bog (hvilket jeg også siger i min speak). I stedet for at bruge dine kræfter på at overbevise lytterne og eleverne. Min holdning til, hvad der er rigtigt og forkert i den sammenhæng er faktisk ligegyldig. Jeg formidler blot de holdninger, der er ude i virkeligheden.

Jeg sender dig lige det citat – som vi bruger i indslaget.

Jeg har desværre ikke mulighed for at bytte det ud med et andet citat inden vi sender. Den eneste mulighed, der ligger er at klippe det ud. Citatet som jeg har brugt er:

”Det er dejligt, at vores bog kan skabe opmærksomhed. Det er jo vigtigt i forhold til gymnasieloven, at de unge lærer at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden og egen udvikling og giver dem et grundlag til at bidrage til samfundet med de rettigheder og pligter, der i det.

Det kræver naturligvis viden og selvindsigt at kunne tage oplyste, reflekterede aktive livsvalg. [Lærebo-gen] er med til at give eleverne den indsigt.

Eleverne skulle nødtigt blive krænkede over at skulle forholde sig til deres egen vægt, eller en hvilken som helst anden objektiv sundhedsparameter. ”

Skulle du alligevel fortryde, at du ikke er med – så har du muligheden mandag morgen – hvor vi sender fra 06.00 – 10.00 – det vil tage omkring 10 minutter.

Da der ikke er noget lydredigering i selve artiklen, kan jeg sende det ”nye” citat herunder til min kollega der har skrevet artiklen. Så kan hun bytte det ud.

Bedste hilsner [Journalisten]”

Den 4. september 2022 skrev [Hovedforfatteren] herefter:

”Hej [Journalisten]

Du har helt ret, når du skriver, at ”det er mit valg og prioritering” mht. deltagelse i dit interview. Men om ”sagen” bliver reduceret til et banalt spørgsmål om vægt, er jo helt op til din vinkling som journalist. Det, håber jeg bestemt ikke, bliver tilfældet.

Jeg har skrevet til dig ad flere omgange, men kun fordi du insisterende har henvendt dig til mig (og [Medforfatteren]). Jeg har - som nævnt adskillige gange - ikke særlig meget tid helt generelt, og mine mails til dig har været skrevet på det, man i gamle dage kaldte ”ukristelige tidspunkter”. Lige når jeg havde en sjælden ledig stund. Men du har da ret - det er fuldstændig absurd, at jeg skal bruge så meget tid på det her.

Hvis nogen er krænket, så er det pr. din definition en ”sag”, og den SKAL derfor undersøges nærmere, fordi man ikke må ignorere målgruppen, skriver du (ellers er man arrogant, kan jeg forstå).

Lad os følge din pointe til dørs.

Hvad så med alle de elever, der i biologiundervisningen krænkes over evolutionsteorien (jeg er også forfatter til biologibøger)? Skal vi også forholde os til det, hvis nogen henvender sig? Har vi en moralsk forpligtelse til det?

Eller hvad med dem, der ikke synes, at det er fedt at spille boldspil, fordi de måske med rette er bange for bolden? Skal læreren så gå i dialog med dem lokalt, eller er det lærebogen/bekendtgørelsen, der skal skrives om?

Eller dem, som ikke tør slå en kolbøtte i springgymnastik af frygt for at brække nakken? Igen - lokal dialog eller omskrivning af lærebog/bekendtgørelser?

Eller dem, der synes, de udstilles, når de skal lave et rytmisk opvarmningsprogram foran resten af klassen?

Eller hvad med dem, der ikke vil lave et teoretisk oplæg på klassen pga. nervøsitet?

Listen er uendelig lang.

Min pointe er, at sådanne "sager" ordnes lokalt i samråd med den pågældende lærer, og det er ikke noget, der kommer os ved som lærebogsforfattere, så længe vi holder os til faglighed. Og det gør vi altid - også i denne sag. Vi udskammer - som påpeget adskillige gange - NATURLIGVIS ikke elever med deres vægt, vi giver dem blot mulighed for stillingtagen til egen sundhed på en oplyst måde (herunder eventuelt inddragelse af egen vægt). Og vi har stor tiltro til, at lærerne rundt om i landet generelt gør deres bedste og heller ikke udskammer nogen som helst. Og hvis det sker tilsigtet eller utilsigtet, så er det altså ikke vores ansvar som forfattere til en bog om emnet. Ligesom journalistik kommer lærerens undervisning an på den vinkel, man lægger på stoffet.

Jeg håber, at "sagen" belyses til alles tilfredshed i dit radioprogram mandag morgen, hvor jeg - parentes bemærket - underviser i idræt og biologi og derfor ikke kan deltage.

Mht. citat så bestemmer du selv, hvad du ønsker at anvende. Vi står ved alle de nævnte udtalelser, der er bragt til citat.

Mvh. [Hovedforfatteren]

[Klager]"

Det påklagede indslag

DR P1 bragte den 5. september 2022 indslaget "*Elever kritiserer idrætsforløb: Grænseoverskridende at skulle måle og veje sig i undervisningen*" i radioprogrammet "Morgen". Indslaget har følgende program-omtale:

"Hvorfor er det et problem at skulle måle sin vægt og højde og udregne BMI og fedtprocent i undervisningen?"

Indslaget varer ca. 10 minutter og er fortsat tilgængeligt som podcast på dr.dk/lyd. Af indslaget fremgår følgende:

[Tidskode 39:12-49:20]

"[Radiovært A] (*speak*): Når det ringer ind til idrætstime på landets gymnasier, så er det for langt de fleste elever en del af undervisningen, at de skal måles og vejes. Over hundrede af landets gymnasier strukturerer nemlig deres idrætsundervisning efter en onlinelærebog, der hedder [Lærebogen].

[Radiovært B] (*speak*): Ja, og udover [Klager] har et forløb, der handler om menneskets fysiologi og træningslære, så er der altså også et kapitel i bogen om sundhed, hvor eleverne blandt andet skal udregne deres BMI, Body Mass Index, det er et mål for, om eleverne er over-, under- eller normalvægtige. Og til det, ja, der skal man altså kende sin vægt, og man skal kende sin højde.

[Radiovært A]: Godmorgen, [Elev A].

[Elev A]: Godmorgen.

[Radiovært A]: Du går i 3. g på [Gymnasium] i Odense sammen med din kammerat [Elev B], som også er med. Godmorgen, [Elev B].

[Elev B]: Ja, godmorgen.

[Radiovært A]: I mener begge to, at det her undervisningsforløb skal laves om. [Elev A], hvorfor skal det det?

[Elev A]: Det skal det, fordi det er forældet og enormt unødvendigt.

[Radiovært A]: Ja, og hvad betyder det for dig? I har jo prøvet begge to at skulle igennem det her. Hvorfor er det ikke rart?

[Elev A]: Det er egentligt lidt underordnet, hvorfor det ikke er rart for den enkelte, fordi at det er sådan en indgroet forældet ting i systemet, at man skal måles og vejes, fordi det er unødvendigt, når sundhed handler om så mange andre ting end vægt, og man kunne have fokus på så mange andre og bedre måder end, at det at skulle hive en vægt frem i undervisningstimen, som kan, ja.

[Radiovært A]: [Elev B], vil du ikke tage os tilbage til sådan en idrætstime her og beskrive, hvordan er det helt konkret foregået, når man skal måle og veje sig selv?

[Elev B]: Ja, altså det er noget, der sådan, det var starten på et forløb, der kommer til at skulle vare otte uger, hvor vi skal træne, både i idrætstimerne og udenfor skolen, og sådan vægt, og så var det så taljemål kommer til at være noget empiri, vi kan bruge til at se, om der er noget, der har ændret sig efter de her otte uger. Og det endte med at blive frivilligt, fordi der var mange, der sådan synes, at det ikke var fedt og sagde fra over for det, men som [Elev A] siger, så er det jo også problemet er, at man gør det som udgangspunkt. Det var ikke fordi, vi følte os tvunget til det, men det var meget tydeligt, hvor meget en del det er af den måde, sundhed bliver tænkt på, at man skal vejes og måles.

[Radiovært A]: Hvorfor sagde du fra, [Elev B]?

[Elev B]: Ikke fordi jeg personligt tænkte, at jeg var bange for at vide, hvad jeg vejede, men mere fordi jeg bare simpelthen synes, at det var problematisk, at det var meningen, at vi skulle det, fordi de fleste unge ved godt, og de fleste voksne ved nok også godt, sådan hvor meget unge mennesker fra vores generation strøgler med kropsbillede og spiseforstyrrelser, og jeg kunne bare slet ikke se, hvordan man kunne hive sådan en vægt frem, som om det bare var et neutralt instrument, altså.

[Radiovært A]: Og [Elev A], nu siger du, at det ikke er så interessant, hvad I lige synes, der var grænseoverskridende ved det, men kan du alligevel lige prøve at sætte nogle ord på, hvad det er for nogle følelser, der går igennem en ung kvinde eller mand, når man sådan skal stille sig op.

[Elev A]: Eller nonbinær.

[Radiovært A]: Ja.

[Elev A]: Men der er altså en del vrede forbundet med det og egentlig også skuffethed, fordi sådan en situation her, der er – altså vi er de unge – og vi er dem, der har en lærer, som er autoriteten, der beder os om noget, som kan være ubehageligt for rigtig mange mennesker, så det, at vi lige pludselig skal tage en voksenrolle, det gør mig egentlig bare virkelig træt og skuffet over den voksne generation, som jeg godt synes efterhånden kunne vide lidt mere om den unge generation, der netop har så mange sårbare mennesker, der let kan blive skubbet ud i en spiseforstyrrelse eller allerede har det, og det kan bare trigge noget at hive en vægt frem i undervisningen.

[Radiovært A]: Men kunne man ikke også sige, at det var en måde at tage et svært emne op på, og hvis det så var en god lærer, I havde, så snakkede I om det i et rart rum?

[Elev A]: Jo, men jeg synes indgangsvinklen er meget forkert, fordi man kan sagtens snakke om sundhed og om psykisk sundhed, som det her jo også handler om, på en bedre måde, hvor man ikke starter med, at folk skal veje sig og måle deres livvidde. Der er bedre måder at gøre det på simpelthen.

[Radiovært A]: [Elev B], vil det så betyde noget, hvis man ikke skulle dele de tal med andre? Er det fordi, det også er sådan, at man bliver udstillet, eller er det det i det hele taget, som elever får at vide, hvad din BMI er?

[Elev B]: Altså, det var også dårligt, at de der tal endte med at stå linet op ved siden ad hinanden, men det endte så med at blive lavet om, fordi vi sagde, at vi synes, det var en dårlig ide.

[Radiovært A]: Ja.

[Elev B]: Men nej, jeg synes, det er en dårlig ide hele manøvren med at veje sig. Altså fordi der er så mange, der har dårlige, dårlige erfaringer med det. Og så bare også det der med, at det er et forskruet billede på sundhed, og vi er vildt, vildt sure over, at det står i vores bog. Altså.

[Radiovært A]: Ja, men I oplevede trods alt en vis lydhørhed hos lærerne.

[Elev B]: Ja.

[Radiovært A]: Hvad sagde I, og hvad skete der, da i ligesom ”det vil vi ikke”?

[Elev B]: Ja, hun var rigtig, rigtig, rigtig sød, vores lærer, og er også dygtig, men det er mere sådan, vi kan mærke, at det, hun har at arbejde ud fra, er forældet. Det var meget sådan, at hun, jeg tror måske, at hun sådan rimelig hurtigt blev overbevist om, at det var, fordi vi personligt blev kede af det, mere end det var fordi, vi var vrede over, at forløbet var på den her måde, men ja altså hun var lydhør, og altså vi blev imødekommet af vores lærer. Det var mere sådan rent systematisk, at vi ikke følte os mødt.

[Radiovært B]: Men [Elev B], er det egentligt, altså er det det, selve vejningen, selve målingen og så videre? Eller er det det at få at vide, at vægt har en betydning for ens sundhed, der er problemet her?

[Elev B]: Både og, fordi jeg tror selve vejningsprocessen er det, der kan trigge noget hos nogen, og så det, at man rationelt kan blive træt af og sur over og skuffet over, som [Elev A] siger, det er at få det at vide, at det hænger sammen med sundhed.

[Radiovært B]: Men det gør det vel?

[Elev B]: Der er mange andre ting, der også gør, og [Elev A], måske vil du tage ordet her?

[Radiovært B]: Altså spørgsmålet er, om det er altså vægt, og det er det at få at vide, at vægt har en betydning for sundhed, der er problemet?

[Elev A]: Jeg er af den overbevisning, at det selvfølgelig har noget med det at gøre, men man skal ikke tage fat i vægten som udgangspunktet for at ændre noget, fordi man kan meget nemt tabe sig på en rigtig dårlig måde, så hellere begynde at få et kropsfokus, der er, hvor udgangspunktet er, at man begynder at blive glad for at dyrke motion for eksempel, man begynder at spise bedre i stedet for, at det starter i badeværelset på vægten, fordi at det kan hurtigt også gøre, at motivationen daler, fordi nogen har bare en højere kropsvægt end andre. Hellere starte et andet sted, vil jeg sige.

[Radiovært A]: Kan du sige lidt mere om det så? Hvis du skulle anvise en vej for fremtidens undervisningsmateriale, [Elev A], hvordan taler man om sundhed og vægt, og der er jo, som du selv siger, en del, der er for undervægtige, der er også nogle, der er for overvægtige. Hvordan taler man om det så?

[Elev A]: Man taler om det bedre, end det er blevet gjort i hvert fald og starter måske med psyken først, og man starter med at sige, at der er mange af de her problemer i vores samfund, fordi det hørte vi slet ikke om i vores timer. Der er et kapitel i bogen om psykisk sundhed, men vi har stort set ikke haft om det. Vi har kun lige haft noget om folk, der træner for meget, og det fik vi at vide, det er bare dårligt, sådan er der nogen, der har det. Men starte med psykisk sundhed, og så kan man så derfra gå videre måske til et træningsforløb, eller idræt i gymnasiet er jo egentlig til for at gøre, at unge mennesker bevæger sig mere, og jeg tror bare ikke, det motiverer folk at have sådan et træningsforløb, hvor vi skal træne tre gange om ugen udover idræt, men derimod have nogle timer, hvor vi for eksempel leger nogle lege eller spiller nogle spil, hvor vi automatisk er aktive sammen og har det sjovt og lærer, at sport kan være sjovt, uden at man skal bankes i hovedet ved ikke at have tabt sig nok over det her træningsforløb, fordi det motiverer ikke.

[Radiovært A]: Ja, [Elev B].

[Elev B]: Ja, men også bare, at det er sådan lidt en spildt chance for egentlig at have ret mange sjove timer. Altså, jeg tror også, er meget af det her med, at idræt nu er blevet et eksamensfag. Det tror jeg gør, at undervisningstimerne er blevet mindre sjove, og jeg tror egentlig, det ville være bedre for en classes sundhed at have nogle idrætstimer, der som [Elev A] også siger, hvor man dyrker sport på en sjov måde i stedet for, det er så pensumorienteret, og at det hele tiden er den personlige vinkel, og det er dine personlige mål, og det er din individuelle forbedring i stedet for eksempel at have nogle holdsports- og holdlege, hvor man som klasse har idræt sammen.

[Radiovært A]: Tak fordi I havde mulighed for at være med begge to.

[Elev A] og [Elev B]: Selv tak.

[Radiovært A]: [Elev A] og [Elev B], begge to elever på [Gymnasium] i Odense, og vi ville jo meget gerne have snakket med nogle af de forfattere, der står bag undervisningsforløbet her, men de har ikke haft lyst og mulighed for at stille op i hvert fald ikke til et live-interview, men en af bogens forfattere [Hovedforfatteren] har sendt et skriftligt svar og skriver, at det kræver viden og selvsagt at kunne tage oplyste, reflekterede, aktive livsvalg, og den viden, forstår man på [Hovedforfatteren], kan man så blandt andet få ved at måle og veje sig selv. ”

[Klager] klagede den 5. september 2022 til DR, som den 14. september 2022 afviste klagen. [Klager]s klage over DRs afvisning er modtaget i Pressenævnet den 22. september 2022.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

Korrekt information

[Klager] har anført, at indslaget indeholder en række ukorrekte oplysninger.

[Klager] har herefter anført følgende vedrørende tre udsagn, som fremgår af det påklagede indslag:

- Vejning

[Klager] har anført, at det er ukorrekt, at eleverne skal vejes, da det ikke står i forlagets bog, at der skal ske vejning.

[Klager] har henvist til, at det fremgår af bogen, at vejning er en mulighed – et forslag – hvis det giver mening i den enkelte undervisningssituation, og at journalist [Journalisten] flere gange blev gjort opmærksom på dette. Det er således frivilligt, om man vil vejes som supplement til det, som det i virkeligheden drejer sig om: træning af kondition (lovbestemt).

Det er [Klager]s opfattelse, at forlaget bliver taget til indtægt for bekendtgørelsen på området og de lovbestemte krav. Det er ikke [Klager], der har fundet på træningsprojektet, og alle andre lærebøger har afsnit herom. Det er alligevel [Klager] som et mindre, uafhængigt forlag, der ”kastes på bålet”, vel at mærke et bål, som ikke burde være antændt.

I indslaget påstås det fra værterne, at langt de fleste elever i Danmark skal måles og vejes i idrætsundervisningen. Det vides ikke på nogen måde. Vejning i forbindelse med udregning af BMI er frivilligt og en meget, meget lille del af træningsprojektet. Hvorvidt hovedparten af de ca. 100 gymnasier, som bruger [Klager]s bogsystem, rent faktisk benytter sig af denne valgmulighed, er der ingen, der ved. Det vides heller ikke, hvad de andre ca. 100 gymnasier gør, som ikke bruger [Klager]s bog.

- Bogens sundhedskapitel

[Klager] har anført, at det er ukorrekt, at DR i indslaget refererer til kapitel 20 i bogen som ”bogens sundhedskapitel”, fremfor bogens kapitel 1.

[Klager] har henvist til, at bogens kapitel 20 omhandler træningsprojektet, og at journalist [Journalisten] tidligt i forløbet fik adgang til hele bogen og blev bedt om at læse kapitlet om sundhed (bogens kapitel 1), som netop prøver at hjælpe unge med at acceptere sig selv og nuancere alle sundhedsproblematikkerne.

Det er korrekt, når DR i svaret til Pressenævnet har anført, at der ikke nævnes kapitelnumre i indslaget. Der nævnes dog flere gange ”sundhedskapitlet” og ”træningsprojektet”, og de to kapitler blandes sammen, som er det, der er pointen med [Klager]s kritik af dette.

[Klager] har bemærket, at det ikke er korrekt, at man skal udregne sin BMI i bogens sundhedskapitel. BMI er i øvrigt ikke et mål for undervægt, normalvægt og overvægt. BMI er et mål for ens vægt set i forhold til ens højde (i anden), og det er ikke det samme som for eksempel undervægt/overvægt.

- Onlinelærebog

[Klager] har anført, at bogen ukorrekt omtales som en onlinelærebog.

[Klager] har henvist til, at bogen ikke er tilgængelig online, men er en e-bog.

Vinkling

[Klager] har anført, at DRs dækning af ”sagen” er ensidig, idet modparten kun høres.

DR blev flere uger i forvejen grundigt gjort opmærksom på følgende:

- 1) Træningsprojektet er lovbestemt og behandles i alle lærebøger.
- 2) Det er ikke et krav at blive vejlet i træningsprojektet. Vejning på grund af BMI er ikke engang et sekundært mål, men højst et frivilligt tertiært mål.
- 3) Sundhed er mange andre ting end ens vægt, hvilket lærebogens indledende kapitel grundigt behandler.
- 4) En lærebog kan ikke gøres ansvarlig for lokal praksis.

Journalist [Journalisten] var således i besiddelse af viden, der kunne nuancere problematikken, men som også ville medføre, at der ikke var ”en sag”, da der derved ikke er konflikt mellem det, som for eksempel Center for Spiseforstyrrelser fremhæver, og bogens pointer om sundhed, som er meget nuancerede.

Det er [Klager]s opfattelse, at det ikke fremgår tydeligt i indslaget, at det kun handler om et lokalt forløb på det pågældende gymnasium, hvor de to interviewede elever går, men at [Klager]s bog gøres til genstand for en mere generel kritik, som eleverne rejser i indslaget. Det ses for eksempel ved [tidskode 44:10], hvor eleverne er ”vildt, vildt sure over, at det står i vores bog”. Det, de er sure over, er, at der i bogen skulle stå, at vægt er det vigtigste for sundhed, som dog ikke står noget sted i bogen. [Klager] har derudover henvist til en række udsagn fremsat af de interviewede elever.

[Klager] har desuden anført, at DR i indslaget har udeladt oplysninger om, at [Forlag A]/[Forlag B] i deres idrætsportal for gymnasieelever anvender en langt mere skarp formulering om vægtens relevans.

[Klager] har henvist til et citat fra [Forlag B]:

”I din træningsdagbog skal du opgive de objektive parametre vægt, højde, BMI. ”

Alligevel er det [Klager] som et mindre, uafhængigt forlag, der skal stå for skud i medierne, mens de helt store spillere på markedet går fri for omtale.

Der er således i indslaget en del bevidste udeladelser for at skabe en konflikt i forhold til bogen og de unge. Det er tillige bevidste handlinger, der skader bogen uretmæssigt. Formanden for Danske Gymnasier blev ovenikøbet spurgt, om han ville give en advarsel mod bogen. Det ville han selvfølgelig ikke. [Klager] har i den forbindelse bemærket, at bogen i 2019 modtog prisen for årets undervisningsmateriale blandt andet med begrundelsen, at den giver alle lærere mulighed for at finde deres ”egen vej”. Det er op til lærerne lokalt at planlægge undervisningen og foretage de relevante didaktiske overvejelser. Det kan en bog ikke styre, og [Klager] har stor tillid til, at landets mange kompetente idrætslærere i gymnasiet magter den opgave.

Det er [Klager]s opfattelse, at det bestemt ikke er uden betydning for ”sagen”, som DR har anført i svaret til Pressenævnet, at alle andre lærebøger uden undtagelse – også historisk set – inddrager BMI og vægt et eller andet sted i deres teoriafsnit. Det ville have nuanceret debatten at vide, at det faktisk er almen praksis i andre lærebøger også og i øvrigt altid har været. Det er herudover relevant, at [Klager] faktisk i den grad nedtoner vægtens betydning og har den bog, der mest nuanceret forholder sig til det brede sundhedsbegreb endsige til vægtens begrænsede betydning.

[Klager] har bemærket, at det af DRs etiske retningslinjer fremgår, at man 1) ikke undlader at afgive relevante oplysninger, 2) ikke har mangelfuld research eller 3) fremstiller en sag ensidigt, og endvidere at under brud på god presseskik henhører også 4) hindring af berettiget

offentliggørelse af informationer af væsentlig betydning for offentligheden.

Redigering

[Klager] har anført, at DR har manipuleret et citat fra forlaget i indslaget.

[Klager] har henvist til, at forlaget blandt andet sendte følgende citat til DR:

”Det er dejligt, at vores bog kan skabe opmærksomhed. Det er jo vigtigt i forhold til gymnasieloven, at de unge lærer at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden og egen udvikling og giver dem et grundlag til at bidrage til samfundet med de rettigheder og pligter, der i det.

Det kræver naturligvis viden og selvindsigt at kunne tage oplyste, reflekterede aktive livsvalg. [Lærebogen] er med til at give eleverne den indsigt.”

I indslaget gengives alene følgende:

”Det kræver viden og selvindsigt at kunne tage oplyste, reflekterede, aktive livsvalg, og den viden, forstår man på [Hovedforfatteren], kan man så blandt andet få ved at måle og veje sig selv.”

Citatet lider således af væsentlige udeladelser, og selve sætningen er beskåret, så det ret væsentlige ord ”naturligvis” er udeladt. [Klager] har i den forbindelse bemærket, at journalisten forud for indslaget forelagde forlaget det citat, som skulle medtages i indslaget, som var meget længere end den kraftigt beskærede udgave i indslaget. Citatet er beskåret med ca. 90 % i forhold til det, som [Klager] blev stillet i udsigt i mailen kort før indslaget.

Det er selvsagt ikke [Klager]s opfattelse, at et citat kan beskæres 90 % og stadig stå uforvansket tilbage. Hertil kommer, at der eksisterer andre og langt bedre citater, som [Klager] fremsendte til DR, og som journalisten også har indrømmet i sin mail til forlaget.

Mediets handle måde

[Klager] har anført, at DR har udvist en kritisabel handle måde i forløbet op til, at indslaget blev sendt.

[Klager] har henvist til, at forlaget, da forlaget ikke umiddelbart ønskede at stille op til interview live, blev ”truet” med at vinkle historien imod forlaget, hvis ikke forlaget stillede op til interview. Så det er kun modparten, der høres. En modpart, som slet ikke aner, hvad [Klager]s bog i øvrigt handler om, og som fremstiller et helt uhørt forkert billede af ”vejningen af eleverne i hallen”, som slet ikke foregår sådan.

”Truslen” handlede om, at journalisten meddelte [Klager], at debatten ikke kan nuanceres, når forlaget ikke vil deltage. Det er en faglig trussel og ikke en fysisk trussel, som holdt stik, da indslaget er ensidigt og unuanceret. I den forbindelse har [Klager] henvist til Socialstyrelsens definition på psykisk vold:

”Psykisk vold er alle de måder, en person kan skade, skræmme, krænke, styre og dominere andre ved hjælp af en bagvedliggende magt eller trussel.”

Det burde være journalistens fornemste opgave også at repræsentere modpartens synspunkter – ikke mindst, når modparten rent faktisk har ulejliget sig med grundige, velovervejede og ikke mindst saglige pointer, vel at mærke i en af journalisten selvopfundne sag.

[Klager] har endvidere henvist til, at journalisten henvendte sig telefonisk til [Hovedforfatteren] den 22. august 2022, og at journalisten i flere minutter fremstod som en interesseret kunde til en af forlagets bøger, og at det først efter flere minutter, da ”kunden” begyndte at spørge ind til, hvor mange der bruger bogen, og hvorfor vægt indgår i træningsprojektet, gik op for [Hovedforfatteren], at han talte med en journalist. Denne fremgangsmåde er i sig selv kritisabel, da man med det samme tydeligt bør præsentere sig og tydeligt gøre opmærksom på, hvad sagen drejer sig om.

[Klager] har desuden henvist til, at DR, som led i arbejdet med historien, kontaktede en af de andre forfattere bag bogen for at få en udtalelse. Det er særdeles betænkeligt, at journalisten forsøger at ”malke videre på historien”, når [Hovedforfatteren] – som repræsentant for forlaget – har afvist at deltage yderligere. Journalisten skal ganske enkelt ikke kontakte [Klager]s medarbejdere efterfølgende. Det var på baggrund af denne henvendelse, at [Hovedforfatteren] sendte journalisten [Klager]s endelige svar til sagen med tre meget gennemarbejdede citater, der som lovet blev afsendt i god tid inden indslaget. Det skete på sin vis på [Hovedforfatteren]s eget initiativ, som DR har anført i svaret til Pressenævnet, men det skete på baggrund af, at journalisten havde foretaget undergravende virksomhed og kontaktet en af [Klager]s ansatte i håbet om at få noget ud af ham i stedet for fra [Hovedforfatteren].

[Klager] har endvidere anført, at DR afviste flere citater fra forlaget med henvisning til, at ”de kommer for sent”. Alligevel var der plads til et citat fra en anden tidligere mail fra [Klager], der læses op live med væsentlige udeladelser. [Klager] havde ikke forudgående noget kendskab til en deadline for citater, men havde dog en forventning om, at DR var i stand til at håndtere tre dage gamle oplysninger i en liveudsendelse.

[Klager] har sammenfattende udtrykt meget hård kritik af den behandling, som forlaget har fået helt generelt af DR og specifikt udtrykt kritik over, at sagen har taget en drejning, som ikke har noget afsæt i virkelighedens undervisning. Det handler nu om, at man vejer eleverne og bedømmer dem på baggrund af deres vægt fulgt op af skrækhistorierne fra Center for Spiseforstyrrelser om konsekvenserne af dette uhyrlige forehavende. I virkelighedens verden – ude på skolerne – handler det om træningslære, kondition og sundhed og en masse faglighed, herunder kendskab til sundhedsbegreber såsom BMI m.fl.

[Klager] har afslutningsvis bemærket, at alle fagpersoner har støttet op om forlaget (idrætslærere, rektorer, forskere), og at alle fagpersoner er rystede over den urimelige vinkling på sagen og det, at det overhovedet blev til en sag.

2.2 DRs synspunkter

Korrekt information

DR har indledningsvis oplyst, at P1 Morgen er et dagligt nyheds- og aktualitetsprogram, som har fokus på perspektiv og debat. P1 Morgen har til formål at informere om, belyse og debattere dagens og tidens væsentligste historier og interviewe hovedpersoner fra nyhedsdagsordenen.

Indslaget overordnede tema var idrætsundervisningen i gymnasiet og havde til formål at debattere, hvorvidt elevers egne kropsmål skal anvendes i et idræts-undervisningsforløb på gymnasiet. Indslaget skal ses i lyset af de aktuelle, offentlige debatter om unges mistrivsel.

Indslaget i P1 Morgen tager udgangspunkt i en historie fra P4 Fyn bragt samme dag. Indslaget i P1 Morgen adskiller sig imidlertid fra indslaget fra P4 Fyn ved, at det var et live-interview, hvorimod indslaget fra P4 Fyn var klippet sammen af optagede interviews og indtalte speaks forud for publiceringstidspunktet.

I forbindelse med DRs research af historien henvendte DR sig første gang telefonisk til [Hovedforfatteren] ved [Klager] den 22. august 2022 for at interviewe ham til baggrund. DR oplyste i den forbindelse, at DR overvejede at bringe historien.

Den 24. august 2022 modtog DR en mail fra [Hovedforfatteren], hvori han oplyste sine pointer. Ved mail af 26. august 2022 fra DR til [Hovedforfatteren] oplyste DR, at DR agtede at lave historien og tilbød [Hovedforfatteren] et interview herom i den efterfølgende uge med konkrete forslag til tidspunkter. Ved mail af 28. august 2022 afslog [Hovedforfatteren] at deltage i et interview, da han oplyste, at det ikke var muligt på de foreslåede tidspunkter. [Hovedforfatteren] henviste i den forbindelse DR til sin tidligere mail, hvor han havde redegjort for sine pointer. DR svarede [Hovedforfatteren] pr. mail samme dag og gjorde ham opmærksom på, at det er svært at formidle en historie godt i radioen med skriftlige citater, og at det i givet fald ville være forkortede udgaver. DR opfordrede derfor igen [Hovedforfatteren] til at medvirke i et interview og bad ham om at komme med forslag til tidspunkter, hvor han ville kunne deltage i et interview i den efterfølgende uge.

Ved mail af 29. august 2022 afslog [Hovedforfatteren] igen at deltage i et interview og oplyste, at han på daværende tidspunkt ikke havde mere at sige til sagen, og at han allerede havde svaret fyldestgørende i sine tidligere mails til DR. DR kontaktede efterfølgende [Klager]s medforfatter, [Medforfatteren], telefonisk og spurgte, om han ville stille op til et interview om sagen. DR forklarede i denne forbindelse, at det er svært at bruge lange skriftlige citater i radioen, og at [Klager] ville stå sig langt bedre ved at stille op til interview. [Medforfatteren] svarede, at han ville drøfte det med [Hovedforfatteren].

Den 2. september 2022 sendte [Hovedforfatteren] på eget initiativ tre nye citater til DR. Dagen efter svarede DR, at forarbejdet til indslaget i P4 Fyn var blevet færdiggjort, og at DR havde brugt et af de citater, som [Hovedforfatteren] allerede havde sendt til DR den 24. august 2022. DR gav igen [Hovedforfatteren]

mulighed for at deltage i et interview. DR sendte herefter det citat, som DR ville bringe i indslaget i P4 Fyn, til [Hovedforfatteren].

Den 4. september 2022 svarede [Hovedforfatteren], at han ikke havde mulighed for at deltage i interviewet mandag morgen. [Hovedforfatteren] godkendte samtidig det fremsendte citat med følgende formulering:

”Mht. citat så bestemmer du selv, hvad du ønsker at anvende. Vi står ved alle de nævnte udtalelser, der er bragt til citat. ”

DR bragte herefter det pågældende citat i indslaget i P4 Fyn og en redigeret udgave af dette i det påklagede indslag den 5. september 2022.

DR har bemærket, at det falder uden for Pressenævnets kompetence at tage stilling til den del af klagen, som angår DRs etiske retningslinjer.

DR har endvidere bemærket, at [Klager] oprindeligt klagede over hele DRs dækning af sagen, men at [Klager] i klagen til Pressenævnet har afgrænset sin klage til DRs indslag i P1 Morgen.

- Vejning

DR har anført, at det ikke fremgår af indslaget, at det står i [Klager]s bog, at eleverne skal vejes.

Det fremgår derimod klart og tydeligt af indslaget, at det følger af idrætsundervisningen i størstedelen af landets gymnasier, at eleverne skal måles og vejes. Det fremgår også, at undervisningen struktureres efter [Klager]s bog, som indeholder et kapitel om sundhed, hvor eleverne skal udregne deres BMI, hvilket kræver, at man kender sin vægt. Det fremgår således af indslaget:

”*Vært 1 i speak:* Når det ringer ind til idrætstime på landets gymnasier, så er det for langt de fleste elever en del af undervisningen, at de skal måles og vejes. Over hundrede af landets gymnasier strukturerer nemlig deres idrætsundervisning efter en onlinelærebog, der hedder ”[Klager]”.

Vært 2 i speak: Ja, og udover [Klager] har forløb, der handler om menneskets fysiologi og træningslære, så er der altså også et kapitel i bogen om sundhed, hvor eleverne blandt andet skal udregne deres BMI, Body Mass Index, det er et mål for, om eleverne er over-, under- eller normalvægtige. Og til det, ja der skal man altså kende sin vægt og sin højde. ”

DR har desuden bemærket, at det tydeligt fremgår af indslagets interview med eleverne, at læreren i den konkrete undervisningssituation heller ikke stillede et ufravigeligt krav om vejning, men at læreren imødekom, at eleverne ikke ønskede at blive vejlet.

- Bogens sundhedskapitel

DR har anført, at der i indslaget slet ikke refereres til nummererede eller specifikke kapitler i [Klager]s bog.

I indslaget intro refererer værten til ”et kapitel i bogen om sundhed”, og i det efterfølgende interview med de to elever referer eleverne tre gange til bogen generelt, men ikke til specifikke kapitler.

DR har bemærket, at essensen i indslaget er, at idrætsundervisningen sker på baggrund af [Klager]s bog, som omtaler og foreslår, at eleverne udregner deres BMI. Som det fremgår oven for, er der således dækning for denne påstand i [Klager]s bog, uanset om der henvises til et specifikt kapitel eller ej.

- Onlinelærebog

DR har anført, at omtalen af [Klager]s bog som en onlinelærebog er upræcis i indslaget. DR beklager dette.

DR skulle i stedet have omtalt [Klager]s bog som en e-bog, det vil sige et ikke-fysisk eksemplar. Det er dog DRs opfattelse, at den unøjagtige oplysning ikke er væsentlig for historien og dermed ikke er i strid med de vejledende regler for god presseskik.

Vinkling

Det er DRs opfattelse, at vinklingen af indslaget er berettiget. DR har bemærket, at selv om indslaget tog udgangspunkt i en konkret case på det pågældende, lokale gymnasium, så er det DRs opfattelse, at den konkrete case er repræsentativ for undervisningen på de fleste danske gymnasier. Det fremgår således af [Klager]s hjemmeside, at over 100 af landets gymnasier anvender [Klager]s bog i idrætsundervisningen, og i [Klager]s bog foreslås det netop, at eleverne måler deres BMI, fedtprocent og livvidde. Hertil kommer, at DR som led i sin research af historien talte med flere kilder, som bekræftede, at elevernes egen vægt var et element, der ofte indgik i idrætsundervisningen.

For så vidt angår [Klager]s kritik af, at DRs dækning er ensidig, har DR bemærket, at DR flere gange har tilbudt [Klager] at stille op til et interview, hvilket forlaget har afvist, og at forlagets centrale pointe fremgår af indslaget i form af et citat. DR har desuden bemærket, at det ligger inden for rammerne af DRs redigeringsret at udvælge kilder til et indslag og vælge, hvordan en nyhedshistorie vinkles, så længe der gives et retvisende billede.

En stor del af [Klager]s øvrige kritik af indslaget vedrører udtalelser fremsat af de to medvirkende elever. Eleverne giver udtryk for deres personlige oplevelser forbundet med brug af BMI i undervisningen, men deres kritik er også mere bred, for eksempel i form af utilfredshed med den overordnede tilrettelæggelse af idrætsundervisningen i landets gymnasier og en frustration over fokusering på vægts betydning for sundhed i det hele taget.

DR har bemærket, at det er tydeligt, at de pågældende udtalelser i indslaget er udtryk for elevernes egne subjektive holdninger og oplevelser, og at udtalelserne klart fremstår som sådanne.

DR har endvidere anført, at det ligger inden for rammerne af DRs redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for [Klager] forekommer centrale, ligesom det er op til DR at vælge eller fravælge kilder eller materiale, så længe det samlede indtryk giver et retvisende billede.

Det er DRs opfattelse, at indslaget giver et retvisende billede, idet der i indslaget fokuseres på de to elevers personlige oplevelser og tanker omkring det konkrete undervisningsforløb, som deres lærer gennemførte med afsæt i [Klager]s bog som undervisningsmateriale. Det er derfor DRs opfattelse, at det er uden betydning for historien, hvordan andre bøger eller forlag, herunder [Forlag B], forholder sig til vejning i idrætsundervisning.

Redigering

DR har anerkendt, at DR ikke har medtaget [Klager]s centrale pointer i indslaget i tilstrækkeligt omfang. DR er således enig med [Klager] i, at DRs redigering af citatet er mangelfuld. Dette beklager DR.

DR har derfor rettet henvendelse til [Klager] den 29. november 2022 og beklaget over for forlaget. DR har i den forbindelse tilbudt [Klager] at publicere en præcisering af forlagets citat på DRs Fejl og Fakta-side på dr.dk. DR har også tilbudt [Klager] at bringe en oplæst præcisering i P1 Morgen snarest. DR har på nuværende tidspunkt ikke modtaget et svar fra [Klager].

DR har bemærket, at citatet blev bragt i indslaget i samme kontekst, som indslaget fra P4 Fyn, men i en redigeret udgave. Det skyldes, at indslaget var en del af DRs nyhedsdækning og derfor skulle være kortere i sin form. Da [Klager] frivilligt medvirkede i form af citat i indslaget fra P4 Fyn, er det DRs opfattelse, at DR var berettiget til at citere [Klager] i andre af DRs programmer, herunder indslaget, som led i den redaktionelle dækning af sagen.

Mediets handlemåde

DR har anført, at DR er uforstående over for påstanden om, at DRs journalist i telefonsamtalen med [Hovedforfatteren] fremstod som en interesseret kunde.

Den pågældende journalist indledte telefonsamtalen med at præsentere sig som journalist fra DR Fyn. Det fremgår desuden af [Klager]s supplerende svar til Pressenævnet, at det under alle omstændigheder blev klart for [Klager] i løbet af telefonsamtalen, at forlaget talte med en journalist fra DR.

DR har endvidere anført, at DR er uenig i [Klager]s fremstilling af sagsforløbet. Som det fremgår af beskrivelsen af sagsforløbet ovenfor, har [Hovedforfatteren] ikke ønsket at stille op til interview, men har i stedet løbende sendt en række forskellige skriftlige svar til DR i perioden fra den 24. august 2022 til den 2. september 2022. DR har undervejs i forløbet gjort [Hovedforfatteren] opmærksom på, at det er svært at bringe lange, skriftlige citater i radioen, og at DR i givet fald vil bringe forkortede udgaver heraf. Hertil svarede [Hovedforfatteren] den 4. september 2022 til DR, at han ikke havde mere at sige til sagen og henviste til de citater, som han havde sendt til DR.

Som nævnt ovenfor har [Klager] flere gange i forløbet afslået at deltage i et interview. DR kontaktede derfor [Klager]s medforfatter, [Medforfatteren], og spurgte, om han ville stille op til et interview. DR har bemærket, at det fremgår af [Klager]s hjemmeside, at [Medforfatteren] er ”medredaktør”, og at DR har været berettiget til at kontakte ham med henblik på at forelægge kritikken for ham, uanset at [Hovedforfatteren] selv havde afslået at stille op til interview. DR har således afvist, at den pågældende handlemåde strider mod de vejledende regler for god presseskik.

DR har også understreget, at DR ikke kan genkende [Klager]s fremstilling af, at DR skulle have truet forlaget med at vinkle historien imod forlaget, hvis ikke forlaget stillede op til interview. DR har givet [Klager] adskillige muligheder for at stille op til interview, hvilket forlaget har afvist og sendt skriftlige citater i stedet. DR har i den forbindelse loyalt oplyst [Klager] om konsekvenserne ved kun at ville bidrage med skriftlige citater, herunder at forlagets muligheder for at nuancere historien bliver begrænsede. DR må derfor klart afvise, at DR på noget tidspunkt i sagsforløbet har truet [Klager].

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Martin Lavesen, Jørn Mikkelsen, Lene Sarup og Marlene Borst Hansen.

Kompetence

Pressenævnet bemærker indledningsvis, at det følger af medieansvarslovens § 34, at ”massemediernes indhold og handlemåde” skal være i overensstemmelse med god presseskik. Det er således mediet og ikke den enkelte journalist, som er part i Pressenævnets sag, ligesom det er redaktøren, der eventuelt pålægges at offentliggøre en kendelse fra Pressenævnet efter medieansvarslovens § 49.

Det falder uden for nævnets kompetence at tage stilling til, om DRs egne etiske retningslinjer er overholdt. Dette forhold behandles derfor ikke.

God presseskik

Korrekt information

[Klager] har klaget over, at indslaget indeholder en række ukorrekte oplysninger.

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte, jf. punkt A. 1.

[Klager] har klaget over følgende udsagn, som fremgår af det påklagede indslag:

- Vejning

[Klager] har klaget over, at det er ukorrekt, at eleverne skal vejes, da det ikke står i forlagets bog, at der skal ske vejning.

[Klager] har henvist til, at det fremgår af bogen, at vejning er en mulighed – et forslag – hvis det giver mening i den enkelte undervisningssituation. Det er således frivilligt, om man vil vejes som supplement til det, som det i virkeligheden drejer sig om: træning af kondition (lovbestemt).

Af indslaget fremgår blandt andet følgende:

[Tidskode 39:12-39:32]

”[Radiovært A] (*speak*): Når det ringer ind til idrætstime på landets gymnasier, så er det for langt de fleste elever en del af undervisningen, at de skal måles og vejes. Over hundrede af landets gymnasier strukturerer nemlig deres idrætsundervisning efter en onlinelærebog, der hedder [Klager]. ”

[Tidskode 40:05-41:44]

”[Radiovært A]: I [[Elev A] og [Elev B], *Pressenævnet*] mener begge to, at det her undervisningsforløb skal laves om. [Elev A], hvorfor skal det det?

[Elev A]: Det skal det, fordi det er forældet og enormt unødvendigt.

[Radiovært A]: Ja, og hvad betyder det for dig? I har jo prøvet begge to at skulle igennem det her. Hvorfor er det ikke rart?

[Elev A]: Det er egentligt lidt underordnet, hvorfor det ikke er rart for den enkelte, fordi at det er sådan en indgroet forældet ting i systemet, at man skal måles og vejes, fordi det er unødvendigt, når sundhed handler om så mange andre ting end vægt, og man kunne have fokus på så mange andre og bedre måder end, at det at skulle hive en vægt frem i undervisningstimen, som kan, ja.

[Radiovært A]: [Elev B], vil du ikke tage os tilbage til sådan en idrætstime her og beskrive, hvordan er det helt konkret foregået, når man skal måle og veje sig selv?

[Elev B]: Ja, altså det er noget, der sådan, det var starten på et forløb, der kommer til at skulle vare otte uger, hvor vi skal træne, både i idrætstimerne og udenfor skolen, og sådan vægt, og så var det så taljemål kommer til at være noget empiri, vi kan bruge til at se, om der er noget, der har ændret sig efter de her otte uger. Og det endte med at blive frivilligt, fordi der var mange, der sådan synes, at det ikke var fedt og sagde fra over for det, men som [Elev A] siger, så er det jo også problemet er, at man gør det som udgangspunkt. Det var ikke fordi, vi følte os tvunget til det, men det var meget tydeligt, hvor meget en del det er af den måde, sundhed bliver tænkt på, at man skal vejes og måles. ”

Pressenævnet finder, at anvendelsen af ordene ”skal vejes” i sammenhæng med omtalen af et forløb i idrætsundervisningen, ikke kan anses for at have givet lytterne et ukorrekt indtryk af [Klager]s lærebog. Nævnet har lagt vægt på, at omtalen vedrører de medvirkende elevers subjektive oplevelse af idrætsundervisningen på deres gymnasium, herunder et konkret forløb om træning, hvor vægt og taljemål har indgået. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at udregning af BMI er en del af træningsprojektet, som fremgår af [Klager]s lærebog, og som idrætsundervisningen er struktureret efter. Nævnet bemærker i den forbindelse, at det ikke fremgår af indslaget, at det i [Klager]s lærebog er et ufravigeligt krav, at der skal ske vejning af eleverne i træningsforløb. Nævnet udtaler ikke kritik.

- *Bogens sundhedskapitel*

[Klager] har klaget over, at det er ukorrekt, at DR i indslaget refererer til kapitel 20 i bogen som ”bogens sundhedskapitel”, fremfor bogens kapitel 1.

[Klager] har henvist til, at bogens kapitel 20 omhandler træningsprojektet, og at bogens kapitel 1 omhandler sundhed.

Af indslaget fremgår blandt andet følgende:

[Tidskode 39:33-39:52]

”[Radiovært B] (*speak*): Ja, og udover [Klager] har et forløb, der handler om menneskets fysiologi og træningslære, så er der altså også et kapitel i bogen om sundhed, hvor eleverne blandt andet skal udregne deres BMI, Body Mass Index, det er et mål for, om eleverne er over-, under- eller normalvægtige. Og til det, ja, der skal man altså kende sin vægt, og man skal kende sin højde. ”

Idet Pressenævnet bemærker, at der i indslaget ikke refereres til specifikke kapitler i [Klager]s lærebog, og at det korrekt omtales, at bogen indeholder et kapitel om sundhed, finder nævnet ikke grundlag for at udtale kritik af DR for at have bragt oplysningen.

- Onlinelærebog

[Klager] har klaget over, at bogen ukorrekt omtales som en onlinelærebog.

[Klager] har henvist til, at bogen ikke er tilgængelig online, men er en e-bog.

Pressenævnet finder, at den ukorrekte oplysning om, at [Klager]s bog er en onlinelærebog, ikke kan anses for at være tilstrækkelig væsentlig i sammenhængen. Nævnet udtaler herefter ikke kritik af DR for at have bragt oplysningen.

Vinkling

[Klager] har klaget over, at DRs dækning af ”sagen” er ensidig, idet modparten kun høres.

[Klager] har endvidere klaget over, at DR i indslaget har udeladt oplysninger om, at [Forlag A]/[Forlag B] i deres idrætsportal for gymnasieelever anvender en langt mere skarp formulering om vægtens relevans.

Det følger af medieansvarslovens § 20, stk. 1, 1. pkt., at den, der fremsætter en udtalelse i en direkte udsendelse, er ansvarlig for udtalelsens indhold efter lovgivningens almindelige regler, medmindre der er givet den pågældende tilsagn om at medvirke uden at kunne identificeres og der er truffet rimelige foranstaltninger til sikring heraf.

Pressenævnet bemærker, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe det samlede indtryk giver et retvisende billede.

P1 Morgen er et nyheds- og aktualitetsprogram, som har fokus på perspektiv og debat. Programmet P1 Morgen er endvidere en direkte udsendelse, hvor der deltager debattører, som er inviteret i studiet for at drøfte et nærmere fastlagt emne.

I disse tilfælde gælder medieansvarslovens § 20, hvorefter den, der fremsætter en udtalelse i en direkte udsendelse, er ansvarlig for udtalelsens indhold efter lovgivningens almindelige regler.

I indslaget medvirker to gymnasieelever, der interviewes live. Eleverne fortæller om, at de er utilfredse med et konkret, lokalt undervisningsforløb i idræt på deres gymnasium, hvor eleverne blandt andet blev bedt om at veje sig. Interviewet har fokus på elevernes personlige oplevelser og tanker omkring forløbet, som deres egen lærer gennemførte med afsæt i [Klager]s bog som undervisningsmateriale.

Pressenævnet finder, at redaktørens valg og fravalg af informationer og kilder i dækningen, herunder interviews, ikke overskrider rammerne for redigering. Det forhold, at DRs interview med de to gymnasieelever om deres kritik af et konkret forløb i idrætsundervisningen kvantitativt er mere omfattende i indslaget, kan ikke føre til et andet resultat. Nævnet finder således ikke grundlag for at fastslå, at DR, ved at inddrage kritiske udtalelser om undervisningsforløbet i idræt, har overskredet rammerne for redigering. Nævnet udtaler ikke kritik af den valgte vinkling.

Redigering

[Klager] har klaget over, at DR har manipuleret et citat fra forlaget i indslaget.

Pressenævnet bemærker, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe det samlede indtryk giver et retvisende billede. Citater og meningstilkendegivelser må imidlertid ikke bringes i en form, så det forvansker det fremførte synspunkt.

Af [Klager]s mail af 24. august 2022 til DR fremgår blandt andet følgende:

”[...]

Det er dejligt, at vores bog kan skabe opmærksomhed. Det er jo vigtigt i forhold til gymnasieloven, at de unge lærer at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden og egen udvikling og giver dem et grundlag til at bidrage til samfundet med de rettigheder og pligter, der i det.

Det kræver naturligvis viden og selvindsigt at kunne tage oplyste, reflekterede aktive livsvalg. [Lærebogen] er med til at give eleverne den indsigt.

[...]”

Af indslaget fremgår blandt andet følgende:

[Tidskode 48:49-49:20]

”[Radiovært A]: Vi ville jo meget gerne have snakket med nogle af de forfattere, der står bag undervisningsforløbet her, men de har ikke haft lyst og mulighed for at stille op i hvert fald ikke til et live-interview, men en af bogens forfattere [Hovedforfatteren] har sendt et skriftligt svar og skriver, at det kræver viden og selvindsigt at kunne tage oplyste, reflekterede, aktive livsvalg, og den viden, forstår man på [Hovedforfatteren], kan man så blandt andet få ved at måle og veje sig selv.”

Pressenævnet finder, at DRs redigering af [Hovedforfatteren]s citat får citatet til at fremstå forvansket i indslaget i forhold til [Klager]s synspunkt. Nævnet har lagt vægt på, at det konkrete udsagn ”ved at måle og veje sig selv”, som i indslaget fremsættes i forlængelse af udsagnet ”det kræver viden og selvindsigt at kunne tage oplyste, reflekterede, aktive livsvalg”, i sammenhæng med DRs udeladelser af de øvrige oplysninger og dele af citatet, som DR over for [Hovedforfatteren] bekræftede ville indgå, over for lytterne giver et misvisende indtryk af [Klager]s svar på kritikken, herunder forlagets budskab om sundhed og træningsprojektet.

På denne baggrund finder Pressenævnet, at DR har overskredet rammerne for redigering, og nævnet udtaler kritik.

Mediets handlemåde

[Klager] har klaget over, at DR har udvist en kritisabel handlemåde i forløbet op til, at indslaget blev sendt, og at DR afviste flere citater fra forlaget med henvisning til, at ”de kommer for sent”.

[Klager] har henvist til, at forlaget, da forlaget ikke umiddelbart ønskede at stille op til interview live, blev ”truet” med at vinkle historien imod forlaget, hvis ikke forlaget stillede op til interview, og at journalisten henvendte sig telefonisk til [Hovedforfatteren] den 22. august 2022, hvor hun i flere minutter fremstod som en interesseret kunde til en af forlagets bøger.

[Klager] har endvidere henvist til, at DR, som led i arbejdet med historien, kontaktede en af de andre forfattere bag bogen for at få en udtalelse.

Det følger af medieansvarslovens § 34, at ”massemediernes indhold og handlemåde” skal være i overensstemmelse med god presseskik.

Det er Pressenævnets opfattelse, at en lydoptager i dag må anses for at være et almindeligt journalistisk arbejdsredskab, og at en person, som taler med en journalist, må være forberedt på, at samtalen optages. Det er videre nævnets opfattelse, at i de tilfælde, hvor skrevne medier efter en telefonsamtale kunne have bragt en udtalelse som citat, kan elektroniske medier også bringe et uddrag af optagelsen som lyd.

På baggrund af sagens oplysninger lægger Pressenævnet til grund, at DR i perioden fra den 22. august 2022 til den 4. september 2022 forud for offentliggørelsen af indslaget var i skriftlig og telefonisk dialog med [Hovedforfatteren]. Nævnet lægger endvidere til grund, at [Hovedforfatteren] blev præsenteret for indslagets emne og den overordnede kritik med udgangspunkt i to gymnasieelevers forløb med idrætsundervisningen på deres gymnasium, herunder et konkret forløb om træning, hvor vægt og taljemål har indgået, og at DR gav [Hovedforfatteren] mulighed for at fremkomme med kommentarer til indslaget. Nævnet lægger herudover til grund, at DR undervejs tilbød [Hovedforfatteren] at medvirke i et interview om sagen, som han afviste.

På baggrund af ovenstående finder Pressenævnet, at [Klager] i tilstrækkeligt omfang er blevet gjort bekendt med kritikpunkterne i indslaget, og at [Klager] har fået fornøden mulighed for at kommentere kritikken. Nævnet finder herefter ikke anledning til at fastslå, at DR forud for offentliggørelsen har handlet i strid med god presseskik.

Pressenævnet finder heller ikke i øvrigt grundlag for at udtale kritik af DRs handlemåde i forbindelse med det påklagede indslag.

Offentliggørelse af Pressenævnets kendelse

I medfør af medieansvarslovens § 49 pålægger Pressenævnet herefter den ansvarshavende redaktør af DR at offentliggøre nævnets kendelse på radiokanalen DR P1, som skal ske snarest i en tilsvarende udsendelse på samme tidspunkt som den kritiserede udsendelse og bringes i følgende udformning:

Speakereren oplyser:

”Pressenævnet har udtalt kritik af et indslag, vi bragte i programmet ”Morgen” den 5. september 2022. ”

Herefter oplæser speakereren følgende om nævnets kendelse:

”I indslaget medvirkede to gymnasieelever, som fortalte om deres utilfredshed med et undervisningsforløb i idræt på deres gymnasium, hvor eleverne blandt andet blev bedt om at veje sig. Undervisningsforløbet blev gennemført med afsæt i lærebogen ”[Lærebogen]”.

I indslaget sagde vi, at en af bogens forfattere [Hovedforfatteren] havde sendt et skriftligt svar til os om, at det kræver viden og selvindsigt at kunne tage oplyste, reflekterede, aktive livsvalg, og at man blandt andet kan få den viden ved at måle og veje sig selv. Vi havde dog udeladt centrale dele af citatet, som vi modtog fra [Klager]. Det fremgik af [Klager]s citat, at det er vigtigt i forhold til gymnasieloven, at de unge lærer at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden og egen udvikling og giver dem et grundlag til at bidrage til samfundet med de rettigheder og pligter, der i det. Det fremgik også af citatet, at det naturligvis kræver viden og selvindsigt at kunne tage oplyste, reflekterede aktive livsvalg, og at [Lærebogen] er med til at give eleverne den indsigt.

[Hovedforfatteren], som er direktør for forlaget [Klager] og hovedforfatter på den omtalte lærebog, har klaget til Pressenævnet over indslaget. [Klager] mener, at vi har manipuleret citatet fra forlaget i indslaget.

Pressenævnet er enig med [Klager] i, at vores redigering af citatet får citatet til at fremstå forvansket i indslaget i forhold til [Klager]s synspunkt. Pressenævnet har derfor udtalt kritik af DR for redigeringen. ”

Endvidere oplyser speakereren:

”Hele Pressenævnets kendelse kan ses på Pressenævnets hjemmeside, www.pressenaevnet.dk”

Er udsendelsen fortsat tilgængelig via en internetside eller lignende, skal indslaget, der indeholder Pressenævnets kritik, på tilsvarende vis gøres tilgængelig. Det skal ske på en sådan måde, at man ikke kan tilgå den kritiserede udsendelse uden først at have hørt indslaget, der indeholder Pressenævnets kritik. Endvidere skal der ved udsendelsen (om muligt) være et link med teksten: ”Pressenævnet har udtalt kritik af udsendelsen” direkte til nævnets kendelse på www.pressenaevnet.dk.